

forum for
natur og friluftsliv

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
v/Stein Wisthus Johansen
Postboks 5091
Majorstuen
0301 Oslo

Bergen, 28.11.2013

Uttalelse til søknad fra BKK om utbygging av Beinhelleren pumpe og overføringer til Evanger kraftverk

Viser til søknad fra BKK produksjon om utbygging av Beinhelleren pumpe og overføringer til Evanger kraftverk, samt folkemøte på Ljosheim i Eksingedal 8. oktober d.å. FNF Hordaland er et samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner i Hordaland, og arbeider for å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i fylket. Bak denne uttalelsen står Bergen og Hordaland Turlag, Naturvernforbundet Hordaland og Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland. Disse representerer totalt ca 34.000 medlemmer i fylket.

Eksingedalsvassdraget. Foto: S. Klyve.

Sumvirkninger

Det omsøkte prosjektet Beinhelleren pumpe vil overføre deler av resterende nedslagsfelt i det allerede sterkt regulerte Eksingedalsvassdraget til Evanger kraftverk i Voss kommune. Prosjektet er et av fire omsøkte BKK-prosjekter knyttet til utviding av eksisterende produksjon i Evanger kraftverk. FNF Hordaland har levert høringsuttalelse til de tre øvrige prosjektene tidligere i høst.

Vi mener at det er altfor snevert å vurdere hvert av disse prosjektene for seg, slik det har blitt lagt opp til i saksbehandlingen fra NVE sin side. Vi reagerer også på at Beinhelleren-prosjektet ikke ble lagt ut på høring samtidig med de tre øvrige prosjektene. Dette er prosjekter som griper inn i det samme fjell- og landskapsområdet, berører de samme friluftinteressene, fiskeinteressene og får konsekvenser for den samme villreinstammen.

Naturmangfoldloven § 10 stiller krav til at disse skal gis en samlet vurdering. Vi kan ikke se at dette har blitt gjort i tilstrekkelig grad i søknadene og KU'ene som er lagt frem for høringspartene, og forventer at NVE stiller krav til tilleggsutredninger. Jf naturmangfoldloven § 10 skal også eksisterende inngrep som ledd i energiplanleggingen være med i vurderingen, i tillegg til alle nye planlagte inngrep. Tilleggsutredningene bør derfor også omfatte øvrige prosjekter i områdene som nylig er innvilget eller ligger til behandling hos BKK. Mer spesifikt bør disse utredningene inneholde (listen er ikke uttømmende):

- En vurdering av samlet virkning på temperatur og hydrologi i vassdragene
- Samlede konsekvenser for fisk og ferskvannsbiologi som følger av de samlede inngrepene og hydrologiske endringer som de vil medføre. Her må man inkludere en beregning av forventet reduksjon i fiskebestander, reduksjon i kvalitet og størrelse på fisken, tap av gyteareal, reduksjon i produksjonsareal for bunndyr m.m.
- Samlede konsekvenser for sports- og fritidsfiske i området, inkl. reduksjon i opplevelsesverdi.
- Samlede konsekvenser for friluftsliv, inkl. reduksjon i opplevelsesverdi og alternative friluftsområder.
- Samlede konsekvenser for landskap, inkl. visualisering av samtlige landskapsinngrep på overordna og detaljert nivå, reduksjon i INON, tap av landskapselement m.m. Vi vil påpeke at formålet etter naturmangfoldloven § 1 tar også hensyn til å bevare det "landskapsmessige (...) mangfold".
- Samlede konsekvenser for rødlistede streifdyr og fugl. Her må man bl.a. inkludere konsekvensene av uro av anleggsarbeid fra samtlige av prosjektene i samme tidsrom.
- Samlede konsekvenser for øvrige rødlistearter, verdifulle naturtyper og naturmiljø generelt – er det f.eks. noen arter/typer som går igjen i flere av prosjektene? Her bør det estimeres forventet reduksjon i utbredelse som følger av inngrepene.
- Samlede konsekvenser for Fjellheimen villreinnemd, bl.a. som følger av samtidig anleggsarbeid på prosjektene, herunder konsekvenser for kalvingsområder, beiteområder og trekkområder. Her bør Fjellheimen villreinnemd konsulteres vedr. detaljene i hva utredningen bør inneholde.

Vi forventer at de fire omsøkte prosjektene fra BKK blir behandlet under ett, og at innstillingene i hver av disse sakene skrives i sammenheng, slik at en endelig innstilling fra NVE foreligger for hvert av prosjektene til samme tidspunkt.

Krav om revisjon

2. oktober i år publiserte NVE og Miljødirektoratet, på oppdrag fra OED, en ny rapport med en gjennomgang av eldre vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. 430 konsesjoner kan revideres de kommende årene, og direktoratene har i fellesskap prioritert ut 103 av disse. Rapporten er ikke bindende, men skal fungere som et kunnskapsgrunnlag.

Eksingedalsvassdraget er utpekt som et prioritert vassdrag i rapporten, og det er også tidligere fremmet krav om revisjon av vassdraget fra grunneierlagene i Eksingedalen. Vassdraget har store verdier for fiske, friluftsliv og landskap, og er i dag i "dårlig" stand med både reduserte lakse- og fiskebestander, samt problemer med gjengroing (krypsiv) på strekning i øvre del og forsuring i nedre del. Området er allerede svært belastet av tidligere utbygginger, hele 80 % av tidligere vannføring er fraført vassdraget, dette er også utpekt som sentrale påvirkningsfaktorer for vassdragets tilstand i dag.

FNF Hordaland mener at når det nå søkes om ytterligere fraføring av vann i vassdraget, er det helt selvfølgelig, og avgjørende, at dette vurderes sammen med en revisjon av tidligere gitte vannkraftkonsesjoner i vassdraget. Vassdraget har i dag en dårlig miljøtilstand, og det omsøkte prosjektet fra BKK vil bidra til at denne tilstanden forverres. Utbygger hevder på sin side at de ikke vil forverre tilstanden i vassdraget da de nye fraføringene er lite sett i sammenheng med det som allerede er fraført. Men når det i dag allerede er for lite vann i vassdraget, sier det seg selv at ytterligere fraføring av selv en liten mengde vann vil kunne få store konsekvenser for miljøforholdene i vassdraget. Miljøkvalitetsnormene om å nå et godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand etter vannforskriften § 5 er rettslig bindende, uavhengig om det foreligger en vannforvaltningsplan. Det påligger derfor NVE, som sektormyndighet, en særlig oppgave å påse at miljøkvalitetsmålene etter vannforskriften nås. Vi forutsetter derfor at vannforskriftens § 5 og 12 vurderes i forhold til de fire omsøkte tiltakene.

Rapporten lagt frem av NVE og Miljødirektoratet 2. oktober utpeker også et annet vassdrag som inngår i de fire omsøkte BKK prosjektene som har vært på høring i høst, Teigdalselva, som prioritert kandidat for revisjon innen de nærmeste årene. Også her er det allerede fremmet revisjonskrav.

FNF Hordaland krever at revisjon av eldre vannkraftkonsesjoner i Eksingedalsvassdraget og Teigdalselva foretas samtidig med konsesjonsvurderingen av de fire omsøkte BKK prosjektene knyttet til Evanger kraftverk som nå er til behandling hos NVE.

Fisk og ferskvannsbiologi

Ekso var opprinnelig en av Hordalands 10 viktigste lakseelver, og den var spesielt verdifull på grunn av sin storvokste laksestamme. Bestanden av laks i denne elven har vært nede på et lavt nivå de senere år, men er nå på vei opp på grunn av kalkingstiltak. Dette, ved siden av Bjoreio i Hardanger, er det vassdraget i Hordaland der vannkraftutbygging har forulempet størst skade på en laksebestand.

KU'en for fisk og ferskvannsbiologi viser til at det er mye fisk i vassdraget, men de unnlater å peke på at dette gjelder mye småfisk av dårlig matkvalitet. Ekso Villfisk har siden år 2000 drevet et intensivt utfisking- og kultiveringsarbeid i Ekso, og har ved bruk av småmaska garn tynnet ut fiskebestanden med ca 12.000 fisk pr år. I tillegg til bestandstynning blir det hvert år satt ut en del større fisk fra Ekso Villfisk sitt kultiveringsanlegg i Sødalen. De største individene bidrar mye til uttynning av småfiskebestanden, og det er nå mindre behov for bestandsregulering med garn.

FNF Hordaland frykter at ytterligere fraføring av vann i vassdraget vil forverre forholdene for storfisken i vassdraget, slik at arbeidet som er gjort for reetablering av denne vil være forgjeves og at storlaksen forsvinner fra vassdraget permanent. Dette er noe en ofte ser i regulerte vassdrag med lite vannføring, hvor endrede leveområder med bl.a. terskler gir fortrinn fororstilt småfiskproduksjon.

I sportsfiskeperspektiv er det størrelse på fisken og styrken/strømninger i vannet som er avgjørende for opplevelsesverdien av en elv. En sportsfisker ønsker å kunne fiske etter størst mulig fisk, på en elvestrekning hvor vannføringen ikke er stillestående. I dag er det mange tilreisende sportsfiskere til Ekso, og elvens betydning i sportsfiskesammenheng er igjen stigende. FNF Hordaland frykter at det omsøkte prosjektet fra BKK vil ødelegge for dette, og vi mener dette burde ha vært utredet i søknaden med tilhørende KU'er.

Redusert vannføring i Eksingedalsvassdraget har ført til mer stillestående vann og tilgroing, og i nedre del har anadrom fisk (laks og sjøørret) problemer på grunn av forsuring. Forsuringsproblematikken har medført at staten har brukt flere millioner på vassdragskalking i elva. Laksen må ha pH over ca 6,1 for å få levedyktig yngel. Tap av god vannkvalitet fra området ved Beinhelleren, vil kunne øke avhengigheten av kalkingstiltak. Dette mener vi er en uheldig konsekvens, som vi heller ikke kan se har blitt vurdert i utredningene som foreligger.

Konsekvensutredningen for fisk og ferskvannsbiologi konkluderer med at det omsøkte prosjektet får "liten negativ konsekvens" for anadrom fisk i Ekso. Dette forsvarer de med at det allerede er fraført så mye vann at litt til har liten betydning. FNF Hordaland er ikke enige i denne vurderingen, og mener at den faglige utredningen ikke fremlegger data eller evidens som kan underbygge dette standpunktet. Standpunktet fremstår derfor som en vilkårlig

meningsytring og ikke en faglig begrunnet vurdering. Vi vil derfor be NVE om å etterspørre en faglig begrunnelse for dette standpunktet, og at det legges frem data for dette.

Vi vil også påpeke at det er svært underlig å se at konsulentene (Rådgivende Biologer) argumenterer med at også 0-alternativet vil gi "liten negativ konsekvens" for anadrome deler av vassdraget på grunn av økt temperatur og økt vannføring som følger av fremtidige klimaendringer. På den måten likestiller de konsekvensene ved en eventuell utbygging med konsekvensene av ingen utbygging, noe som etter vårt syn virker helt søkt. De glemmer bl.a. å ta inn i vurderingen at det er noe helt annet for akvatiske organismer å skulle tilpasse seg gradvise klimaendringer, enn plutselige endringer i vannføring og temperatur som følger av en vannkraftutbygging.

Vi vil til slutt påpeke noen mangler i KU'en for fisk og ferskvannsbiologi:

1. Utredningsprogrammet fra NVE stiller krav til at "Viktige gyte- og oppvektsområder skal avmerkes på kart". Vi kan ikke se at dette har blitt gjort i KU'en som foreligger.
2. Utredningsprogrammet stiller krav til at "Tiltakets konsekvenser for botndyr skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Det skal gis et anslag på størrelsen av produksjonsarealene som ventes å gå tapt...". Dette kravet kan vi heller ikke se at er oppfylt i konsekvensutredningen.

Gjengroing og eutrofiering undervurdert

KU er pålagt av NVE å inneholde en vurdering av tilgroingen sin betydning for ferskvannsbiologien. BKK har allerede satt i verk omfattende tiltak for å fjerne krypsiv i Ekso. Problemet med gjengroing har vært knyttet til området mellom Flatekval og Lavik, Bergovatnet, Trefallsvatnet og ved Nesheim. Den foreliggende konsekvensvurderingen tar utgangspunkt i dagens dårlige kvalitet som konsekvens av dagens vannføringsregime. Det at vannkvaliteten allerede er preget av eksisterende inngrep er ikke et argument for å utføre nye inngrep. FNF Hordaland mener den vurderingen som foreligger på dette temaet er for tynn, og at konsekvensene er undervurdert.

Friluftsliv

Influensområdet er i temarapporten for friluftsliv avgrenset til å gjelde: 1) Steder med anleggsaktivitet og nærområdene rundt (Beinhelleren, Nedre Blåvatnet, Langavatnet, Stemmedalen, Dyrabotn, Kvanndalen og Urdadalen), og 2) Områder langs berørt elvestrekning fra inntakene og ned til samløpet med Ekso (Norddalselva, Kvanndalselva, Blågrova/ Hunddalselva og Fjellangerelva/ Fagerdalselva). Ekso er i utredningen ikke definert som en del av influensområdet.

Deler av det østlige influensområdet faller inn under et friluftsområde som regionalt er blitt kategorisert som "stor verdi", og utgjør en del av Stølsheimen som er et svært viktig regionalt friluftsområde med verdi A. Områdene vest for Beinhellervatnet er ikke blitt klassifisert i forbindelse med "Område for friluftsliv. Kartlegging og verdisseting av regionalt

viktige område i Hordaland” (Hordaland fylkeskommune, 2008). Selv om det er gjennomført en regional kartlegging av viktige friluftsområder, så er det for dette området ikke gjennomført en lokal verdisetting og kartlegging av friluftsområder i medhold av kommunal arealplan. Området er i den kommunale arealplanen for Vaksdal kommune kategorisert som LNF.

I konsesjonssøknaden, s. 106, skrives det at *”Ei utbygging av alternativ E vil medføre ein marginal reduksjon i arealet av inngrepsfrie naturområde (INON) på 0,11 km²”*. Området rundt Beinhelleren har svært få gjenværende inngrepsfrie områder, og områdene i umiddelbar nærhet av tiltaksområde er allerede få og marginale. En INON sone 2 ved Trefallsstølen på om lag 0,09 km² vil falle bort og 0,02 km² av en INON sone 2 ved Gavlafjellet. Et resterende inngrepsfritt område sone 2 vil være igjen ved Beinhellerfjellet på 0,17 km² (jf. kartet Figur 54, s. 99 i konsesjonssøknaden). Siden det omsøkte inngrepet vil utgjøre en ytterligere belastning på området, så **etterlyser vi her at det omsøkte inngrepet blir vurdert i forhold til den eksisterende totale belastning på området.**

I konsesjonssøknaden, s. 106, fra BKK skrives det at *”ei utbygging kan påverka bruken av området til friluftsliv, men det er vent at bruke ikkje vil verta vesentleg endra, då eskisterande inngrep allereie pregar området i vesentleg grad, spesielt ved Beinhelleren”*. Denne analysen er altså stikk i strid med Hordaland fylkeskommunes vurdering (se over). Det at området i ”vesentlig grad” allerede er preget av inngrep rettfærdiggjør ikke nye inngrep. Vi savner at søker gjør rede for sumvirkningene. En slik vurdering av den totale belastningen kunne ha fremkommet i avsnittet 15.2, da tiltakshaver her foretar en oppsummering av sumvirkningene slik de fremkommer i konsekvensutredningene. Likevel vil det være viktig at Norges vassdrags- og energidirektorat legger til grunn de miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking etter naturmangfoldloven § 7.

Den planlagte utbyggingen alternativ E vil føre til redusert vannføring i både Trefallselven, Norddalsvassdraget og Kvanndalsvassdraget. Redusert vannføring her vil ha innvirkning på opplevelsesverdien av området. Forarbeidene til naturmangfoldloven legger vekt på at påvirkning av estetisk karakter også er relevant som del av vurderingen etter naturmangfoldloven § 10. Det vil derfor være relevant å ta hensyn til omfanget av redusert vannføring også i forhold til en vurdering av opplevelsesverdien av området samlet sett.

En forutsetning i temarapporten ”Tema: Friluftsliv, reiseliv og INON” (Multiconsult, desember 2012), er at den planlagte utbyggingen har en ”marignal virkning” på fiskebestander i Ekso. Avgrensningen av influensområdet kan synes å være trukket for snevert med tanke på konsekvenser for friluftsliv, særlig siden tiltaket vil ha virkninger i forhold til vannføringen i Ekso med ytterligere 7 % tap av vann ved utløpet i Eidsfjorden.

BKK har allerede satt i verk omfattende tiltak for å fjerne krypsiv i Ekso, som følge av eksisterende vannføringsregime. Problemet med gjengroing har vært knyttet til området

mellom Flatekval og Lavik, Bergovatnet, Trefallsvatnet og ved Nesheim. Ekso er et populært vassdrag for fritidsfiske, og vassdraget burde etter vårt syn vært en del av influensområdet i samband med friluftslivutredningen.

I temarapporten om friluftsliv, reiseliv og INON side 25 og 26 (tabell 5) presenteres tall fra Bergen Turlag i tilknytning til turistforeningshytten Selhamar. I rapporten står det følgende: *”Tall fra Bergen Turlag viser at av de besøkende på DNT-hytta ved Selhamar så er det ca. 70 – 80 personer per år som benytter stien forbi Trefallstølen som innfallsport”*. Det er viktig å få frem at dette gjelder de besøkende som faktisk oppgir hvilken rute de benyttet til Selhamar. Datagrunnlaget i rapporten baserer seg på årene 2010 – 2012. Det er viktig å legge til at **for året 2013 har det vært en generell økning i hyttebesøket på +42 % per 1. september når det gjelder Selhamar**. Et annet moment å legge til grunn er at for noen besøkende er det også attraktivt å gå direkte fra Trefall til Åsedalen turisthytte. **Åsedalen har i 2013 hatt en økning i hyttebesøket på +20,54 % per 1. september 2013**. Tallmaterialet gir en indikator på bruken av området, men gir bare et bilde av en liten del av den faktiske friluftslivbruken av området.

Terrestrisk naturmiljø og naturmangfold

Naturtyper – fossesprøytsone

En bekkekløft med to fossesprøytsoner er registrert i konsekvensutredningen av Rådgivende Biologer (RB). Disse naturtypene utgjør viktige habitater for en rekke fuktighetskrevende, sjeldne arter av moser og lav. Verdivurderingen av karplanter, moser og lav synes å være noe usikker ettersom det av bildene fremgår at deler av lokaliteten ved fossesprøytsonen er utilgjengelig (og dermed muligens utilstrekkelig undersøkt med tanke på sjeldne arter), samtidig som at bekkekløften er artsrik og ut fra oppgitt artssammensetning fremstår å ha et stort potensial for spesielle artsfunn.

Foreslått minstevannsføring som avbøtende tiltak for naturkvalitetene i fossesprøytsone er vurdert av RB som «trolig godt». Dette fremstår som noe spekulativt, og vi frykter at en reduksjon på 95% i normalvannføringen som foreslått kan føre til irreversible skader på de fuktighetskrevende artene som lever i fossesprøytsonen. En mer presis utredning av nødvendig vannføring for å opprettholde fossesprøyt burde vært gitt med hensyn til at avbøtende tiltak for opprettholdelse av fossesprøyt i store deler av året ligger som en forutsetning for vurderingen av virkning av tiltaket for fuktighetskrevende vegetasjon i og omkring fossesprøytsonen. Det burde også oppgis et estimat for utstrekningen til området som i dag påvirkes av fuktighetsforholdene ved middelvassføring og som dermed bør sikres en opprettholdt fuktighetstilgang ved eventuelle nye reguleringer.

Naturbeitemark

Flere områder med naturbeitemark er registrert, også i forbindelse med stølsområdet for Trefallstølen. Ugjødslede naturbeitemarker er ofte artsrike, viktige leveområder for en rekke

sjeldne og truede arter av både beitebetingede og beitebegunstigete sumpplanter, sopp, insekter og fugl. Nedbygging og gjengroing av naturbeitemarker med påfølgende tap av arter tilknyttet disse leveområdene er en opplagt trussel. Mindre synlig og vanskelig målbart er imidlertidig potensielt forringet habitatkvalitet grunnet endring i fuktighetsforhold. Ovenfor Trefallstølen er elven planlagt tatt bort i Urdadalen og ført over til Kvandalsvatnet. Restvannføringen forbi Trefallstølen er foreslått til 13 liter/ sekund om sommeren (220 l/ s i dag) og 6 l/ s om vinteren. En endring i insektssammensetning vil ha konsekvenser for fuglebestanden i området, og potensielle forekomster av naturbeitemark-tilknyttede insekter burde utredes. Insekter er ikke nevnt i konsekvensutredningen, men vi vet fra andre vassdrag at mange insekter er avhengig av rennende vann, særlig i larvestadiet.

Ut fra naturbasen er naturbeitemarker relativt godt representert i Hordaland, men like fullt blir det færre og færre artsrike, tradisjonelt drevne naturbeitemarker i fylket. Handlingsplaner for beitemarkssopp og flere kulturmarksengplanter og insekter er under utarbeiding. Beitemarkssopp har viktige forekomster i oseaniske områder (Vestlandet). Av beitemarkssoppene står 94 arter på den norske rødlisten, og de fleste av disse er oppført på minst en europeisk rødliste. I NVE's utredningsprogram fastsatt 9. september 2011 står det at «konsekvenser av tiltaket for karplanter, moser, lav og sopp skal utredes for anleggs- og driftsfasen», men organismegruppen sopp er ikke nevnt i rapporten frå RB.

Ut fra kunnskapsgrunnlaget om naturbeitemarker er det en mangel i rapporten fra RB at artsdiversiteten (utenom karpanter) til de aktuelle naturbeitemarkene ikke er spesifikt omtalt. I deres utredning sier RB at flere viktige økologiske funksjoner mht. fugl ivaretas i området, og da mener vi det er inkonsekvent at verdien av de ulike naturbeitemarkene i forhold til den sannsynlige bruken av områdene som hekke-, næringssøk-, og trekkstområder ikke synes å være inkludert i den samlede verdien gitt naturtyper, som er satt til «middels».

Det som kan synes å være en manglende vektlegging av verdien til naturbeitemarkene i rapporten til RB henger dermed heller ikke sammen med den store verdien de har gitt rødlistede arter mye på bakgrunn av tilstedeværelsen av en rekke sjeldne fuglearter. Potensielle habitatendringer i naturbeitemarker i forbindelse med anleggs- og driftsfasen av vassdraget burde vært nevnt, og effekten slike endringer vil kunne ha på bestanden til de ulike fugleartene burde utredes.

Misvisende verdivurdering

Med bakgrunn i den potensielt store verdien bekkekløft med fossesprøytoner og naturbeitemark kan ha, stiller vi spørsmålstegn ved at verdien av naturtyper i området samlet er vurdert til «middels» og ikke til «stor». Vi stiller oss også undrende til verdivurderingen av fugl som «middels til liten» når tilstedeværelsen av 12 rødlistearter av fugl kategorisert fra EN til NT er registrert. I samme gate er verdivurderingen av vassdragsdelen Ekso, der det ut fra tilstedeværelsen av bekkekløftlokaliteten med

fossesprøytningssoner og Nesheimvatnet naturreservat synes merkelig at vassdragsdelen kun blir gitt verdien «over middels» og ikke «stor».

Krav til etterundersøkelser

En generell utfordring som gjelder også i dette tilfellet er at kunnskapsgrunnlaget om samlet belastning på økosystemer fremdeles er mangelfullt, og dermed reises spørsmålet om anvendelsen av føre-var-prinsippet (jfr §§8 og 9 i Naturmangfoldloven). Utredningen til RB utgjør for øvrig viktige forundersøkelser. Ettersom for- og etterundersøkelser er en viktig måte å bedre kunnskapsgrunnlaget på i forhold til utredning av økosystembaserte sumvirkninger ber vi NVE stille krav om både mer utfyllende forundersøkelser jf. de mangler som vi har påpekt i vår uttalelse, og etterundersøkelser ved eventuelle utbygginger i denne saken.

Beinhellerbekken og Blyfjellsbekken

I forbindelse med tidligere utbygginger har BKK etablert to bekkeinntak i hhv. Beinhellerbekken og Blyfjellsbekken uten å ha konsesjon for det. I konsekvensutredningene knyttet til Beinhelleren-prosjektet skal det omtales hvilke konsekvenser etableringen av disse har hatt for miljøet, og konsulentene konkluderer med at virkningene har vært små. Vi er uenige i denne konklusjonen, da det bl.a. rapporteres fra lokalt hold om mistanke om at dette har ført til en tilgroing av Holmavatnet. Her er også fisken småfallen og dårlig matkvalitet, slik at vannet sin verdi for lokalt fiske er sterkt redusert. Dersom BKK nå får konsesjon for å fortsette å regulere disse bekkene, forventer vi at NVE stiller krav til minstevannsføring fra bekkeinntakene.

Oppsummering

FNF Hordaland har påpekt behovene for tilleggsutredninger knyttet til samlet belastning av det omsøkte prosjektet og øvrige prosjekter som planlegges i samme område, og mener at dette burde legges frem for høringspartene med muligheter for å komme med innspill før endelig vedtak fattes i saken. Dette er et område som allerede er svært belastet, og samtidig har store verdier for landskap, friluftsliv og sports- og fritidsfiske, i tillegg til at her er varierte og verdifulle naturmiljø og rødlistearter.

FNF Hordaland har påpekt flere mangler i utredningene som foreligger, og vi mener at de negative konsekvensene av prosjektet stort sett er undervurdert. Det er allerede påvist dårlig miljøtilstand i vassdraget, og vi frykter at prosjektet vil forverre dette. Prosjektet vil etter vårt syn medføre ytterligere negative konsekvenser for verdifull sjøørret og laks i Ekso, med store negative konsekvenser bl.a. for sports- og fritidsfiske som i dag er "oppadgående". Vi har vist til en økning i bruk av turistforeningshyttene Selhamar og Åsedalen, noe som kan indikere en økt bruk av området generelt i friluftssammenheng. Vi

forum for
natur og friluftsliv

mener Eksingedalen ikke tåler mer fraføring av vann, og fraråder NVE å gi konsesjon til det omsøkte prosjektet.

Til slutt vil vi gjenta at vi i uttalelsen stiller krav til revisjon av Eksingedalsvassdraget og Teigdalselva, og at disse revisjonssakene må behandles samtidig med konsesjonsbehandlingen av de omsøkte vannkraftprosjektene i vassdragene.

Med vennlig hilsen

Johanna Myrseth
Fylkeskoordinator
FNF Hordaland

Alv Arne Lyse
Fylkessekretær
NJFF Hordaland

Nicolas Rodriguez
Naturvernansvarlig
Bergen og Hordaland Turlag

Anette Gundersen
Saksbehandler
Naturvernforbundet Hordaland

Bergen og Hordaland Turlag

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland
Hordaland fylkeskommune
Vaksdal kommune
Fjellheimen Villreinnemd